

Saksbehandler: Øystein Hagerup

Kommunedirektør/rådmann: Vibeke Vikse Johnsen

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
100/22	Formannskapet	03.10.2022
098/22	Kommunestyret	17.10.2022

Krisesenter Vest IKS - lokalisering og bygging av nytt samlokalisert bygg

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Karmøy kommune slutter seg til planer for bygging av nytt samlokalisert krisesenter i Tysvær kommune ved Aksdal sentrum.
2. Tysvær kommune skal føre opp og eie bygget.
3. Det skal gjøres avtale om leie av bygget mellom Tysvær kommune og Krisesenter Vest IKS.
4. De 16 eierkommunene garanterer for sin eierdel av Krisesenter Vest sine leiekostnader for bygget til Tysvær kommune i 20 år.

Formannskapet 03.10.2022:

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

FSK- 100/22 Vedtak:

1. Karmøy kommune slutter seg til planer for bygging av nytt samlokalisert krisesenter i Tysvær kommune ved Aksdal sentrum.
2. Tysvær kommune skal føre opp og eie bygget.
3. Det skal gjøres avtale om leie av bygget mellom Tysvær kommune og Krisesenter Vest IKS.
4. De 16 eierkommunene garanterer for sin eierdel av Krisesenter Vest sine leiekostnader for bygget til Tysvær kommune i 20 år.

Kommunestyret 17.10.2022:

Behandling:

Aarhus (H) fremmet følgende tilleggsforslag på vegne av Høyre og Karmøylista:

5. Karmøy kommunestyre viser til antatt finansieringsbehov på inntil 100 mill. kroner. Karmøy kommunestyre forutsetter at det tas ny kontakt med kommunene, og vurderes ytterligere kutt i bygg,

dersom finansieringsbehovet blir større enn det som er skissert i saken. Det vises i denne sammenheng særlig til usikkerhet knyttet til kostnader rundt tomteforhold og infrastruktur.

Votering:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Tilleggsforslag fremsatt av Aarhus (H) på vegne av Høyre og Karmøylista ble enstemmig vedtatt.

KST- 098/22 Vedtak:

1. Karmøy kommune slutter seg til planer for bygging av nytt samlokalisert krisesenter i Tysvær kommune ved Aksdal sentrum.
2. Tysvær kommune skal føre opp og eie bygget.
3. Det skal gjøres avtale om leie av bygget mellom Tysvær kommune og Kriesesenter Vest IKS.
4. De 16 eierkommunene garanterer for sin eierdel av Kriesesenter Vest sine leiekostnader for bygget til Tysvær kommune i 20 år.
5. Karmøy kommunestyre viser til antatt finansieringsbehov på inntil 100 mill. kroner. Karmøy kommunestyre forutsetter at det tas ny kontakt med kommunene, og vurderes ytterligere kutt i bygg, dersom finansieringsbehovet blir større enn det som er skissert i saken. Det vises i denne sammenheng særlig til usikkerhet knyttet til kostnader rundt tomteforhold og infrastruktur.

Saksutredning

Sammendrag

Kommunestyret vedtok 7. februar å slutte seg til planene for bygging av nytt samlokalisert krisesenter, og ba styret i Kriesesenter Vest IKS om å fremme sak om dette, inkludert en anbefaling av lokasjon. Det ble også vedtatt ønske om orientering, evaluering av dagens tilbud og at det ble jobbet videre med muligheter for å redusere kostnader. Det er denne saken som nå er til behandling. I saken er det foreslått en lokalisering i Aksdal, og hvor Tysvær kommune skal føre opp og eie bygget. Kriesesenter Vest IKS vil da innå en langsiktig leieavtale. Dette vil ha økonomiske konsekvenser i form av økte tilskudd fra eierkommunene til Kriesesenter Vest IKS, og som deltaker i IKS'et vil Karmøy også garantere for de forpliktelsene som IKS'et tar på seg. Det er gjort tiltak for å redusere kostnade til bygget, men samtidig har høy prisstigning i byggenæringen siden forrige estimat ble gjort, medført at kostnadene anslås å være på om lag samme nivå som sist kommunestyret hadde saken til behandling. Målet med tiltaket er gi et godt faglig tilbud til alle brukergrupper som har rett på et slikt tilbud, noe som er vanskelig med dagens lokaliseringer. Kommunedirektøren vil peke på at det fortsatt er økonomisk usikkerhet til de totale kostnadene, men anbefaler at Karmøy kommune slutter seg til prosjektet. Dersom prosjekteringen avdekker et annet kostnadsbilde enn anslått i saken, vil det måtte bli en ny runde med behandling i eierkommunene.

KRISESENTER VEST IKS SIN SAKSUTREDNING

Bakgrunn for saken

Kriesesenter vest IKS ble etablert i 2011 og eies av 16 kommuner og gir et krisesentertilbud til 179 000 innbyggere. Kriesesenteret dekker et lovfestet krisesentertilbud for disse kommunene. Tilbudet er regulert i Lov om kommunale krisesentertilbud. Den pålegger alle kommuner å ha et trygt, midlertidig krisesentertilbud til personer som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære

relasjoner. Krisesenteret skal gi et tilbud til alle uavhengig av kjønn, alder, religion, seksualitet, tilleggsproblematikk innen rus og psykiatri eller funksjonsnivå. Det skal bestå av et dag- og døgntilbud. Dette interkommunale tilbudet drifter to tilbud på henholdsvis Stord og i Haugesund. Felles for disse avdelingene er at de er lokalisert i eldre ordinære boliger som er omgjort til krisesenter. Lokalene er ikke tilpasset dagens krav for hverken brukere eller ansatte. Krisesenteret kan pr i dag ikke gi et tilbud til alle brukergrupper som har rett på et slikt tilbud innen de krav som er fastsatt for slike tilbud.

Det er krav om at krisesenteret skal være en trygg plass å oppholde seg for voksne og barn. Forskrift om sikkerhet i krisesenter fra 2017 konkretiserer kravene til fysisk sikkerhet i krisesentertilbudet. Dagens bygningsmasse fyller ikke kravet til sikkerhet i krisesentertilbudet for brukere og ansatte.

16 eierkommuner behandlet i perioden desember 2021 - februar 2022 en politisk sak med vedtak om å slutte seg til å arbeide videre med planer for bygging av nytt samlokalisert krisesenter. Samtlige eierkommuner vedtok å slutte seg til.

Styret presenterte en faglig begrunnelse for at det var 5 kommuner som var aktuelle for lokalisering av bygget uten innsigelser fra eierkommunene. De aktuelle kommunene var Haugesund, Karmøy, Stord, Tysvær og Sveio. I etterkant har det vært tett dialog med kommunedirektørene i de aktuelle kommunene og alle eierkommunene har vært invitert til møter og oppdateringer gjennom prosessen.

Formålet med denne saken er å forankre et vedtak i alle deltakende kommuner om å gå videre i prosessen for bygging av nytt bygg i Tysvær kommune så snart som mulig, samt å synliggjøre estimerte økonomiske konsekvenser ved dette.

Vurderinger

Styret fikk i oppgave av eierkommunene å anbefale lokasjon ut fra faglige vurderinger der brukerperspektivet og kvalitet for brukerne skulle tillegges høyest vekt. Kommunedirektørene har kommet med ulike innspill i forhold til tomt til formålet og viktighet av nøkternhet med hensyn til økonomi. Kvalitet for totaltilbudet med perspektiv på brukere skulle tillegges vekt. Ledelsen ved Krisesenter vest IKS har i samarbeid med representanter for ansatte utarbeidet aktuelle kriterier med vekting og styret har i etterkant vært delaktig i prosessen.

Matrisen vekter nærhet til nødetater, offentlig transport og tilgjengelighet/reisetid høyest. I vurdering av lokasjon er brukerperspektivet viktig. De fleste brukerne benytter offentlig transport og det nye bygget skal også gi et tilbud til nye brukergrupper med tilleggsproblematikk innen rus og psykiatri hvor det er særlig viktig med lav responstid fra både helse, politi og brann. Tilgjengelighet definerer hvor lett tilgjengelig tilbudet er for innbyggerne i eierkommunene med tanke på avstand og reisetid. Et nytt krisesenter må plasseres der majoriteten av befolkningen bor, men det må samtidig ivareta at tilgjengelighet og reisetid blir så bra og så kort som mulig slik at brukerne i de øvrige kommunene ikke får et dårligere og mindre tilgjengelig tilbud enn de har i dag. God tilgjengelighet er en forutsetning for at krisesenteret skal være et lavterskeltilbud.

Lokalisering

Styret fattet et enstemmig vedtak om anbefaling av lokasjon sentrumsnært i Tysvær kommune. Anbefalingen er basert på en helhetsvurdering utfra vekting av de faglige kriteriene som var utarbeidd. Styret vektlegger tilgjengelighet høyt av den grunn at tilgjengelighet og reisetid er viktig for å ivareta nærhet til et lavterskeltilbud for de øvrige eierkommunene.

Tysvær kommune er sentralt plassert på Haugalandet. Det er nærhet til Haugesund som er

Haugalandets regionsenter og det er kort reisetid til politi, legevakt og sykehus. Nødetater vektet høyt i vurderingen og Tysvær ved Aksdal fyller målene til nødetater på responstid 12 minutter. Tysvær kommune ved Aksdal er det punktet som samlet sett har best tilgjengelighet for flest innbyggere i de øvrige eierkommunene i Kriesenter vest IKS. Aksdal er et knutepunkt for offentlig transport i regionen, har god dekning til omegnskommunene med bl.a to reisealternativer til Karmøy.

Tomt

Tysvær kommune har presentert tomt sentralt i kommunen som fyller de faglige kriteriene som er satt som forutsetning. Tomten er sentrumsnær og har en størrelse på 5,5 mål og er lokalisert i Aksdal. Tysvær kommune påtar seg prosjektering og gjennomføring. Prosjekteringskostnader som Tysvær kommune får, må innarbeides i totalkostnader for prosjektet.

Økonomiske konsekvenser

Styret fikk i oppgave å jobbe videre med å se på muligheter for å redusere kostnader, herunder kritisk vurdere romprogram, bygg utforming og mulige effektiviseringsgevinster med mål om at totalkostnadene for kommunene ikke økes. Det er utarbeidet nye grov skisser av HOLON arkitekter. Arealet er redusert ved at man har redusert antallet og størrelsen på boenhetene. Sengeantallet er redusert og arealet er redusert med 300 kvadratmeter.

En samlokasjon vil gi en god driftskonsekvens. Ved å samlokalisere tilbudet vil man utnyttet ressursene både i forhold til økonomi, personell og fagkompetanse på en mer hensiktsmessig måte. Samlokasjon reduser personalkostnad, som kan gi grunnlag for å finansiere at selskapet kan ta på seg lovfesta oppgaver/brukarar som ein i dag ikkje gir tilbud til.

Pr. i dag faller kriesentre utenfor Husbankens ordning om investeringstilskudd rettet mot institusjonsplasser, omsorgsboliger og boligsosialt arbeid. Styreleder og daglig leder har arbeidet grundig for å løfte denne problemstillingen både administrativt inn mot Husbank, kommunaldepartement, kommuner og politisk. Arbeidet vil fortsette framover med å få kriesenterbygg inkludert i Husbanken sine tilskuddsordninger tilsvarende andre kommunale døgnbaserte institusjoner/omsorgsboliger.

Tabellen som kommer nedenfor må ikke anses som endelige tall, men de gir en indikasjon på økonomiske konsekvenser for hver kommune ved et nytt bygg slik det foreligger i tegningsskisser. Mer eksakte kostnader vil ikke fremkomme før anbud på prosjektet foreligger.

Estimerte kostnader for bygget på 88 mill. kr. baserer seg på et skisseprosjekt utført av arkitektfirmaet HOLON våren 2022. Tabellen inkluderer ikke tomtkostnader, prosjektkostnader og eventuelle kostnader som ikke er medtatt av HOLON som opparbeidelse av tomt, vei, vann og kloakk o.l. Skisseprosjektet med tegninger må bearbeides videre og tilpasses den aktuelle tomten. Videre er det f.t. relativ stor usikkerhet med hensyn til bygge kostnader i markedet. Ut fra denne usikkerhet/risiko er det i tabell laget en økonomisk oversikt som viser konsekvenser for den enkelte kommune basert på totalkostnad på både 90 og 100 mill. kr. og 4/5 % rentesats.

Oppsummering og konklusjon

Kriesenteret er et viktig tilbud for innbyggere i kommunen som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner. Fasiliteter for tiltaket må sikre at en imøtekommer lovkrav og forventninger til både bruker- og ansattmiljø

Et nytt samlokalisert senter vil samlet sett løfte kvaliteten på tilbudet ved å gi et godt og helhetlig

tilbud til alle brukergrupper som har rett på et slikt tilbud. Et nytt bygg vil og bygge opp under det kvalitetsarbeidet som krisesenteret utfører.

Tysvær kommune ved Aksdal er et sentralt knutepunkt i regionen og en plassering av bygget der vil gi de øvrige eierkommunene en god tilgjengelighet, god dekning av offentlig transport, nærhet til nødetater og offentlige hjelpeinstanser som politi, sykehus og legevakt.

Tysvær kommune har presentert/tilbudt aktuell tomt som fyller kriteriene, og er villig til å påta seg oppgave med prosjektering og gjennomføring. Det er også ønskelig at Tysvær kommune får ansvar for drift av bygget, der en må avklare nærmere driftskostnader som skal inngå (strøm, vann, vedlikehold osv.). Dette er kostnader som en også i dag delvis har i selskapet.

RÅDMANNENS VURDERING

Karmøy kommunestyre behandlet 7. februar sak om bygging av nytt samlokalisert bygg for Krisesenter IKS, og gjorde da følgende vedtak:

Krisesenter vest IKS skal gi et helhetlig og trygt døgn- og dagtilbud til alle innbyggere i kommunen uavhengig av kjønn, alder og tilleggsproblematikk innen rus, psykiatri eller funksjonsnedsettelse

1. Karmøy kommune slutter seg til planer for bygging av nytt samlokalisert krisesenter med premisser slik det fremgår av saken. Kommunestyret ber om at det arbeides videre med prosjektet.
2. Kommunestyret ber om at styret for Krisesenter Vest IKS fremmer sak til kommunestyret i de enkelte kommunene innen juni 2022. I dette inngår også anbefaling av lokasjon.
3. Karmøy kommunestyre ber selskapet gjøre en evaluering av dagens tilbud til ulike brukergrupper, og bruken av disse.
4. Karmøy kommunestyre ber selskapet jobbe videre med å se på muligheter for å redusere kostnader, herunder kritisk vurdere romprogram, byggutforming og mulige effektiviseringsgevinster med mål om at totalkostnadene for kommunene ikke økes.
5. Kommunestyret ber om at det i god tid før behandling av sak om nytt samlokalisert bygg til Krisesenter Vest IKS, blir Krisesenter Vest invitert til bredorientering i forkant av et kommunestyremøte.

Kommunen har med dette vedtaket sluttet seg til planene, men samtidig bedt om at det gjøres en evaluering av tilbud til ulike brukergrupper og muligheter til å redusere kostnadene.

Kommunestyret har heller ikke tatt stilling til lokasjon, som er et av temaene i denne saken.

Krisesenter Vest IKS sin saksutredning er tatt med i sin helhet over.

Rådmannen slutter seg til Kriesesenter Vest IKS sitt forslag til lokalisering. Rådmannen ser det som positivt med en samlokalisering av tjenestene, blant annet for å sikre faglige og økonomiske stordriftsfordeler. Ved valg av lokalisering er det flere hensyn som må tas, og det vises her til vedlagte vurdering fra Kriesesenter Vest IKS. Rådmannen mener en lokalisering sentrumsnært i Aksdal er et godt valg som gi en god tilgang på infrastruktur og arbeidsmarked og god tilgjengelighet fra alle eierkommunene, også for brukere i Karmøy kommune.

Kommunestyret har bedt om en evaluering av dagens tilbud til ulike brukergrupper, og bruken av disse. Dette foreligger ikke direkte i saken, men Kriesesenter Vest IKS viser til orientering i kommunestyret 7. mars om tilbud, bruk og utfordringer, samt til årsmelding for 2021 som er vedlagt saken.

Økonomi var en av tilbakemeldingene fra kommunestyret i Karmøy i forrige behandling av spørsmålet. Det foreligger ikke et helt konkret anslag for dette fra Kriesesenter Vest IKS. Ved forrige behandling ble det anslått en kostnad på 90 mill. kroner og vist et lånebehov på 85 mill. kroner. I saksutredningen denne gangen er estimerte kostnader på 88 mill. kroner, i tillegg til mer uavklarte kostnader til tomt, infrastruktur og prosjektering. Ut fra det er det belyst økonomiske konsekvenser av et lånebehov på inntil 100 mill. kroner. Byggekostnadene er om lag på samme nivå som i saken som var til behandling i kommunestyret februar 2022. Samtidig skal det være tatt grep for å redusere kostnadene, blant annet med færre sengeplasser og redusert arealbruk med 300 kvm. Kriesesenter Vekst IKS oppgir at det har vært en vesentlig prisvekst siden det forrige prisoverslaget ble gjort. Med de kostnadsreduserende tiltakene som er gjort, er derfor prisvurderingen om lag lik til tross for denne vesentlige prisveksten i byggenæringen.

Rådmannen anser at de totale kostnadene for prosjektet foreløpig er uklare, og som først vil fremkomme i det videre prosjekteringsarbeidet. Rådmannen legger til grunn at det i prosjekteringen må være et fokus på kostnadseffektive løsninger. Dersom finansieringsbehovet blir større enn det som er skissert i denne saken, må det tas ny kontakt med kommunen og vurderes ytterligere kutt i bygg.

I forslaget til felles vedtak er det videre et punkt 4 om at kommunene garanterer for sin eierandel av leie kostnadene. Etter dialog med Kriesesenter Vest IKS legger rådmannen til grunn at dette punktet er ment som en påminnelse om at kommunenes ordinære forpliktelser etter IKS-loven, hvor den enkelte deltaker hefter ubegrenset for sin andel av selskapets forpliktelser. Dette ansvaret blir fordelt forholdsmessig etter eierkommunens innbyggertall.

Det foreligger ikke informasjon om nye driftsmessige besparelser sammenlignet med anslagene sist. Dette innebærer at det må forventes betydelig økte kostnader sammenlignet med 2022. Dette utgjør en økning på 48-63 prosent sammenlignet med tilskudd 2022, eller en økning på mellom 1,2 og 1,6 mill. kroner, i de ulike scenariene som er presentert i saken. Dette vil redusere kommunestyrets økonomiske handlingsrom til andre prioriterte formål.

Rådmannen ser likevel behovet for å sikre et faglig godt kriesesentertilbud, og anbefaler å følge strategien med nybygg.

Vedlegg:

- Prinsippskisse
- Årsmelding 2021

- Vekting av kriterier

Vedlegg:

Årsmelding 2021

Vekting av kriterier

Prinsippskisse